

dertil, vilde der ogsaa blive grebet ind med Kraft, men det blev baade af Venstres og det konservative Partis Ordfører den Gang her i Salen fremhævet, at man saa den store Rækkevidde, den store Betydning, som dette Lovforslag kunde faa, men under Hensyn til de Udtalelse, der var fremsatte i Folketinget, og Udtalelserne om, at Loven vilde blive brugt med Varsomhed, deltog man i Aftemningen og stemte for den. Loven var, som ærede Medlemmer erindrer, meget kortfattet; den indeholdt kun to Paragraffer, og hele det egentlige Indhold fandtes i nogle faa Linier i § 1. Men ved den Røgt og Pleje, som Loven fik under den højtærede Indenrigsministers Administration og igennem Den overordentlige Kommission af 8. August 1914, udviklede den sig snart til en Kraftkarl af Rang, der greb ind, regulerede, slog ned og viste, at Rigsdagen havde givet Regeringen en saadan Magt til at tumle Borgerskabet, at den skulde forvolde en hel Ministerkrise, forinden det høje Ministerium gav Slip, for gennem Afviklingsloven at se sit kære Barn glide ud af sine Hænder. Men, som det ærede 12te Medlem for 2den Kreds (P. Nørgaard) sagde, alle Partier, altsaa ogsaa det konservative, var med til for at faa Afviklingsloven til at glide at overdrage til den højtærede Indenrigsminister efter Indstilling fra Den overordentlige Kommission af 8. August 1914 at fremsætte „Forslag til midlertidig Lov om Tilsyn med saadanne enkelte eller sammen-sluttede Virksomheder indenfor Produktion og Omsætning, der er i Stand til at udøve en bestemmende Indflydelse paa Fastsættelsen af Varepriser“ o. s. v. Det er en saadan Lov, der nu skal sættes i Verden.

Det er et af de største og vanskeligste Problemer af social Art, der kan komme til at foreligge, og det synes mig, at den høje Regering og det højtærede Folketing er sluppet lidt nemt over det. Men det Problem, som Afviklingsloven gav til Op-gave at løse, kan da heller ikke siges at være løst ved det Lovforslag, der her foreligger for det høje Ting. Hverken i de Bemærkninger, der ledsagede Lovfor-slaget, eller i den Betænkning, der er af-givet af det i det høje Folketing nedsatte Udvalg, findes der nogen Udvikling af de enkelte Bestemmelers Virkning, ja, der findes end ikke en Antydning af Klar-gørelse af, hvilke Virkninger dette Lov-forslag, ført ud i Livet, vil faa. Og man kan jo med Rette, naar der skal gives en Lov som denne, spørge: Vil den komme

til at gavne, eller vil den komme til at hemme Erhvervslivet? Vil den kvæle Ungdommens Lyst til Initiativ, til Opdrift i Samfundet? Vil den holde Kapitalen tilbage fra at yde Indsats i Produktionen? Vil den bringe Blomstring og Velstand her til Landet? Det er vel paa Grundlag af, hvad der foreligger, meget vanskeligt at besvare disse Spørgsmaal, og derfor er ogsaa det høje Folketing gledet helt udenom dem. Ja, det Problem, der skal løses, er saa nyt og uprøvet, at Folketingsudvalget, der ønskede at erfare, hvorledes man i andre Lande havde søgt at løse dette vanskelige Problem, i sin Betænkning erklærer: I alle Lande staar man endnu paa Forsøgsstadiet, og derfor har der ikke kunnet skaffes synderligt Materiale til Vejledning for Lovgivningen. Men desuagtet skal vi i Lag med Lovgivningen paa dette Omraade. Uden nærmere Prøvelse af Rækkevidden og Virkningen bringes Dele af Erhvervslivet ind under Tvangsformer. Men hvilke Dele af Erhvervslivet, det er der ingen, der ved, og dette vil efter vort Skøn give en Usikkerhed i Dispositionerne, en Utryghed i Driften for vor Produktion og vor Omsætning, som ikke er attraa-værdig. Ved denne sin Ubestemthed i Omfang og Virkning vil denne Lov komme til at ligne Loven af 7. August 1914. Den vil kunne gribe viden om, thi hvad kan ikke være i Stand til at udøve en bestemmende Indflydelse paa Priser og Omsætning? Det skal jo ikke være Betingelsen, at Virksomheden udøver en bestemmende Indflydelse, men paa den blotte Mistanke om, at den kan være i Stand til at øve en bestemmende Indflydelse, kan Virksomheden drages ind under Tilsynet og foreskrives alle Bestemmelserne, ja det kan endog blive den foreskrevet, at den skal omlægge sin Regnskabsform. Jeg vil her indskyde den Bemærkning, at vi har jo for ikke ret mange Aar siden faaet tvun-gen Bogføringspligt for alle den Sort Virksomheder, som der her kan være Tale om. De skal føre Kasse-, Hoved- og Statusbøger, saaledes at jeg ikke kan se andet end, at enhver habil Revisor ud af disse Bøger vil være i Stand til at konstruere de Svar, der ønskes, om de ikke direkte maatte fremgaa af Regnskaberne. Jeg synes derfor, at det er unødvendigt at stille Krav om, at der eventuelt kan gives Bemyndigelse til, at Virksomheder, som maaske har levet et langt Liv og ført i øvrigt fuldt lovformelig Bogføring, ved Indskriden fra Tilsynsraadet kan blive tvunget til ganske at omlægge deres Regn-